

Enhed:
Socialtilsyn og
National Koordination

Sagsnr.:
2023-6699

Dato:
19. januar 2024

Referat af rådsmøde i Det Faglige Råd for National Koordination

Dato og tidspunkt: Tirsdag den 12. december 2023 kl. 12.30-14.30

Sted og lokale: DGI-byen – CPH Conference

Indkaldte deltagere:

Formand

- Bo Smith (forhenværende departementschef)

Organisationsrepræsentanter

- Niels Arendt Nielsen (Social- og Boligstyrelsen)
- Mikkel Lambach (Danske Regioner)
- Janet Samuel (KL) - Katrine
- Line Riddersholm (Sundhedsstyrelsen)
- Line Vistisen Liebst (Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet)
- Leif Olsen (VIVE)

Ekspertter på social- og specialundervisningsområdet

- Hanne Warming (Institut for Samfund og Globalisering, Roskilde Universitet)
- Kjeld Høgsbro (Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet)
- Bjørn Friithof Hamre (Institut for Kommunikation, Københavns Universitet)
- Janne Hedegaard Hansen (Institut for Pædagoguddannelse, Københavns Professionshøjskole)

Rådssekretariatet

- Henrik Frostholt (Social- og Boligstyrelsen)
- Bettina Bruun Rasmussen (Social- og Boligstyrelsen)

Øvrige deltagere

- Lene Louise Lauridsen (Social- og Boligstyrelsen), jf. dagsordenens punkt 5
- Helle Rotbøll Randløv (Social- og Boligstyrelsen), jf. dagsordenens punkt 6
- Kenneth Elmegaard (Social- og Boligstyrelsen), jf. dagsordenens punkt 6

Afbud:

Mikkel Lambach, Janet Samuel (Katrine Magelund deltog i stedet), Line Riddersholm, Line Vistisen Liebst (Rinze van der Goot deltog i stedet), Leif Olsen, Hanne Warming og Lene Louise Lauridsen.

Dagsorden for rådsmøde i Det Faglige Råd for National Koordination

Formalia

Ad. 1 Velkommen

Ad. 2 Opfølgning på referatet fra mødet den 3. oktober 2023

Orienteringspunkter vedr. den nationale koordinationsstrukturens situation

Ad. 3 Status på specialeplanlægning

Ad. 4 Orientering om organisationstilpasning i Social- og Boligstyrelsen

Drøftelsespunkter

Ad. 5 Drøftelse af tendenser fremkommet i årets høring

Ad. 6 Udvikling af ny strategi for NATKOs vidensprodukter

Øvrige orienteringspunkter

Ad. 7 Status på central udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling samt central udmelding for udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug

Ad. 8 Status på den generelle tilbudsmonitorering

Evt.

Formalia

Ad. 1 Velkommen

Formand Bo Smith bød velkommen til mødet.

Ad. 2 Opfølgning på referatet fra mødet den 3. oktober 2023

Referatet fra det seneste møde i Det Faglige Råd blev den 15. november 2023 sendt ud til Rådets medlemmer, der har kunnet kommentere på referatet. Social- og Boligstyrelsen har ikke modtaget bemærkninger til referatet. Der forekom ligeledes ingen bemærkninger på mødet, hvorfor referatet godkendes uden bemærkninger.

Orienteringspunkter vedr. den nationale koordinationsstrukturens situation

Ad. 3 Status på specialeplanlægning

Niels Arendt Nielsen orienterede indledningsvis om, at der ikke er sket den store udvikling siden Rådets seneste møde, andet end at de politiske forhandlinger er blevet udskudt til det nye år. Niels orienterede desuden om, at ministeren ønsker at drøfte specialeplanlægningen med det forum, som hun har nedsat af interessenter på handicapområdet kaldet "Sammen om Handicap".

Formand Bo Smith bemærkede hertil, at Rådet på den baggrund må antages at skulle fortsætte sit arbejde i 2024 på det eksisterende regelgrundlag.

Kjeld Høgsbro spurgte herefter ind til, om Rådet kommer til at få indblik i ministerens oplæg til de politiske forhandlinger, hvortil Niels svarede, at styrelsen kan rundsende materialet, når det er blevet offentligt tilgængeligt.

Ad. 4 Orientering om organisationstilpasning i Social- og Boligstyrelsen

Niels Arendt Nielsen orienterede om, at styrelsen, grundet budgetudfordringer i 2024, har gennemført en organisationstilpasning i november 2023. Niels orienterede endvidere om, at tilpasningen indbefatter en række ned- og bortprioriteringer af styrelsens opgaver og funktioner, og at tilpasningen også får betydning for den nationale koordinationsstrukturens opgaveportefølje. Niels fortalte uddybende, at der konkret kommer til at ske en nedprioritering af den nationale koordinationsstrukturens monitoringsopgave, da denne fremadrettet forventes løftet i regi af specialeplanlægningssporet, og at dette betyder, at tidshorizonten for

handleplansarbejdet i forbindelse med Rigsrevisionens beretning om forvaltning af handicapområdet forlænges.

Formand Bo Smith spurgte herefter ind til, hvordan styrelsens økonomi ser ud for 2025, hvortil Niels svarede, at det er svært at forudse, da meget af Social- og Boligstyrelsens arbejde er bundet op på projekter. Niels fortalte uddybende, at det betyder, at styrelsen løbende har projekter der afsluttes, men at det er uklart, hvor mange nye projekter der kan forventes opstart af. Niels bemærkede afsluttende, at styrelsen har prioriteret ud fra den nuværende tilgængelige viden.

Drøftelsepunkter

Ad. 5 Drøftelse af tendenser fremkommet i årets høring

Henrik Frostholt orienterede om, at Social- og Boligstyrelsen har afsluttet sagsbehandlingen af høringssvarene fra høringsrunden 2023, og at ca. 45 pct. af høringssvarene er kommet fra udsatteområdet. Henrik fortalte supplerende, at styrelsen forud for høringsrunden lavede et stort stykke arbejde for netop at øge svarprocenten på udsattedelen, hvilket dermed synes at være lykkedes.

Henrik fortalte herefter, at styrelsen har afholdt dialogmøder med en stor andel af de bruger- og interesseorganisationer, som har afgivet høringssvar, for det første for at få høringssvarene uddybet, og for det andet for at danne netværk på området. Henrik fortalte endvidere, at styrelsen på baggrund af en andel af høringssvarene har orienteret andre myndigheder om de bekymringer, der er blevet rejst, herunder fx Sundhedsstyrelsen og Børne- og Undervisningsministeriet, hvor sidstnævnte også har været inddraget i og bidraget til at formulere en fælles tilbagemelding til en andel af henvenderne.

Henrik fortalte afsluttende, at der ses en tendens til, at flere af høringssvarene går på overordnede tematikker, som går på tværs af målgrupper, og at der i højere grad ses bekymringer for, om kommunerne har de relevante kompetencer og viden frem for bekymringer direkte målrettet tilbudsstrukturen. Henrik bemærkede supplerende hertil, at der også ses en svag tendens til, at der i højere grad bliver løftet sammensatte problemstillinger op, som fx går på tværs af ressortområder.

Kjeld Høgsbro spurgte herefter ind til, om der ikke er tale om en stilændring ift., at styrelsen ikke blot orienterer andre myndigheder, men også inddrager dem i sagsbehandlingen, hvortil Henrik svarede, at ændringen bl.a. er foretaget på baggrund af rådgivning fra Rådet.

Kjeld bemærkede herefter, at det må føles som en evig henvisningsstime, når man rejser en problemstilling, som går på tværs af sektorer og ressortområder, og på den baggrund bliver henvist fra det ene sted til det andet, og måske også videre, hvortil formand Bo Smith bemærkede, at det nok er for meget forlangt, at NATKO skal kunne løse sektoropdelingsproblematikken, men at det må være opgaven at sørge for, at

opdelingen ikke bliver blokerende for brugerne, hvilket NATKOs nye tilgang må kunne bidrage til.

Henrik Frostholm fortalte herefter, at styrelsen medtager enkelte af hørings svarene i risikoanalysen ift. at vurdere, om der fx er behov for at udvikle vidensprodukter eller opstarte foranalyser til centrale udmeldinger, men at der i denne omgang også er tale om en anden type af hørings svar, qua de nu i højere grad går på bekymringer for kompetencer og viden, herunder også, at der er forskel fra kommune til kommune. Henrik bemærkede hertil, at det jo er den frihedsgrad, som kommunerne har, og at de højt specialiserede indsatser godt kan tilrettelægges på forskellige måder, om end det er vigtigt for styrelsen at have indblik i, hvordan den tilrettelæggelse foregår.

Kjeld Høgsbro bemærkede hertil, at det er lidt uklart, hvad kommunerne tilbyder, når de ikke bruger de centrale leverandører, fx på syns- og høreområdet, hvortil Henrik svarede, at det netop er det, som styrelsen er nysgerrig på og har en intensiv dialog med Børne- og Undervisningsministeriet om. Henrik bemærkede supplerende, at det fortrinsvis er en visitationsproblematik, men at spørgsmålet er, hvornår det bliver en afspecialiseringsproblematik.

Katrine Magelund kommenterede hertil, at der ligger noget mellem visitation og specialisering, herunder fx, hvordan det sikres, at viden fra de højt specialiserede tilbud bliver tilgængelig i lokal kontekst. Katrine bemærkede supplerende, at det kalder på noget andet end at overvåge en tilbudsstruktur, som kontinuerligt ændrer sig, fx en større grad af vidensopbygning og -produktion.

Henrik Frostholm kommenterede hertil, at NATKO interesserer sig for såkaldte kritiske indsats typer ift. den samlede tilbudsvifte til målgrupperne, herunder også rådgivende indsatser, som der kan indhentes ekspertise fra i lokal kontekst. Henrik bemærkede hertil, at det dermed er en dagsorden, som styrelsen i høj grad interesserer sig for.

Rinze van der Goot bemærkede herefter afsluttende, at Børne- og Undervisningsministeriet, som orienteret om på seneste møde, har meldt en pulje ud, som skal understøtte, at børn og unge, som enten har alvorlig synsnedsættelse eller varigt høretab, har adgang til den nødvendige specialpædagogiske indsats. Rinze fortalte uddybende, at ministeriet nu er ved at behandle ansøgninger, og at det tegner sig godt.

Ad. 6 Udvikling af ny strategi for NATKOs vidensprodukter

Formand Bo Smith præsenterede indledningsvis punktet og de to oplægsholdere specialkonsulent Helle Rotbøll Randløv og specialkonsulent Kenneth Elmgaard fra Social- og Boligstyrelsen.

De to oplægsholdere fortalte herefter følgende:

Social- og Boligstyrelsen er aktuelt i gang med at se på formatet for forløbsbeskrivelserne, da det er oplevelsen, at de er svære at gribe i praksis grundet omfanget.

I den forbindelse er styrelsen gået i gang med en proces, hvor bl.a. ophavet genbesøges, et ophav som egentligt er nogenlunde klart, nemlig det, at Social- og Boligstyrelsen skal indsamle og formidle viden bl.a. igennem udarbejdelsen af vejledende forløbsbeskrivelser.

En forløbsbeskrivelse er en faglig ramme, som skal understøtte de kommunale tilrettelæggere ved bl.a. at samle og beskrive aktuelt bedste viden. En forløbsbeskrivelse kan også udgøre et visitationsredskab, som kan understøtte visitationen. Dog kan en forløbsbeskrivelse ikke erstatte den konkrete og individuelle vurdering, og der er ikke tale om en visitationsretningslinje.

Formålet med en forløbsbeskrivelse er at fungere som et planlægnings- og koordinationsredskab, da den beskriver, hvem der skal gøre hvad, hvornår og hvorfor i det gode forløb.

Udfordringen er at koge alt den viden ned til ét værk, hvilket også har haft den konsekvens, at forløbsbeskrivelserne hidtil har været meget lange og detaljerede. Styrelsen er derfor nysgerrig på, hvordan skiven bedre kan rammes ift. udformning og formidling, og har i den forbindelse gennemført en evaluering med stikprøver ud i parksis. Resultatet af evalueringen viser bl.a., at forløbsbeskrivelserne med fordel kan blive mere anvendelige og redskabsorienterede. Det betyder, at styrelsen vil forsøge at formidle forløbsbeskrivelserne på andre måder end via den klassiske lange rapport, og styrelsen har allerede taget de første skridt.

I forbindelse med udgivelsen af forløbsbeskrivelserne om *Udsatte gravide med skadeligt rusmiddelbrug* samt *Børn og Unge med komplekse funktionsnedsættelser som følge af prænatal eksponering for rusmidler og afhængighedsskabende medicin* udviklede styrelsen en podcastserie. I forbindelse med opstart af en forløbsbeskrivelse om *Personer med svære spiseforstyrrelser* har der desuden været et meget tydeligt ønske fra arbejdsgruppen om ikke at udarbejde flere rapporter, da det er vurderingen, at der allerede er rigtig meget viden tilgængelig. Styrelsen er derfor gået i gang med at udvikle et såkaldt digitalt flowchart målrettet myndighedssagsbehandlere, som formidler den allerede tilgængelige viden nemt og overskueligt. Baggrunden for, at styrelsen er gået med et produkt målrettet lige netop disse, er, at arbejdsgruppen oplever, at manglende viden kan føre til visitation, som forværrer spiseforstyrrelsen.

Tanken er herudover, at styrelsen fremadrettet arbejder med en vifte af formidlingsmuligheder og udarbejder prototyper, som løbende afprøves.

Helle og Kenneth gav herefter en introduktion til det digitale flowchart.

Henrik Frostholt bemærkede herefter, at styrelsen gerne vil vende tilbage til Rådet, når der er en vifte af produkter klar, herunder også præsentere et oplæg til en strategi med fokus på det anvendelsesorienterede.

Katrine Magelund kommenterede herefter, at det er prisværdigt, at styrelsen prøver andre muligheder af, men at det også vil være godt at få en dialog med aftagerne, fx gennem et aftagerpanel a la VISOs, hvortil Henrik Frostholt svarede, at det er ét af de tiltag, som der arbejdes på.

Janne Hedegaard Hansen bemærkede herefter, at det også vil være vigtigt med et brugerperspektiv, så det sikres, at brugerne føler sig inkluderet i processen. Janne bemærkede herudover, at forskningen viser, at der i det tværsektorielle samarbejde er et stærkt hierarki, hvor socialrådgivere og psykologer står højest, og at der dermed også bør være en opmærksomhed på, om dette set up forstærker det hierarki uden at være til gavn for borgeren.

Helle Rotbøll Randskov bemærkede hertil, at der er stort fokus på borgeren i centrum i arbejdet, og at det netop er tanken med flowchartet, at myndighedssagsbehandleren kan gennemgå flowet sammen med borgeren. Helle bemærkede supplerende hertil, at det dog har været drøftet, om brugerperspektivet og det faktum, at det er tænkt som et fælles værktøj kan skrives tydeligere frem.

Formand Bo Smith kommenterede herefter, at det er godt, at styrelsen arbejder på en vifte af produkter, og at det er fornuftigt, at der arbejdes med prototyper. Bo bemærkede herefter supplerende, at en opmærksomhed også kan være AI og Chat GPT, som potentielt også kan give adgang til at svare på de samme spørgsmål og dermed være en del af løsningen. Helle Rotbøll Randskov svarede hertil, at det er oplevelsen, at det pt. er google, der er go to, og Niels bemærkede supplerende, at AI har været drøftet i direktionen, og at det er noget som allerede er i fokus andre steder i huset, da styrelsen generelt er søgende på, hvordan styrelsens vidensproduktion bliver grebet i praksis, og hvordan produktionen evt. kan forbedres.

Henrik Frostholt bemærkede herefter, at der ikke er konkluderet noget endeligt endnu i forhold til den videre vej, og at der fortsat udestår nogle centrale spørgsmål, herunder hvordan der bedst koordineres med VISO ift. de sager, de får ind, og om der skal aktiveres en vidensbase på Social- og Boligstyrelsens nye platform Social.dk.

Formand Bo Smith bemærkede herefter afsluttende, at oplægget også forstås som en slags appetizer, og at Rådet ser frem til at blive præsenteret for den endelige version af flowchartet og de videre tanker ift. vidensproduktionen på et senere tidspunkt.

Øvrige orienteringspunkter

Ad. 7 Status på central udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling samt central udmelding for udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug

Domfældte

Henrik Frostholm orienterede om, at styrelsen i november 2023 har anmodet landets kommunalbestyrelser om at foretage en fornyet behandling af deres tilrettelæggelse og organisering af indsatsen til borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling. Henrik bemærkede hertil, at det er styrelsens vurdering, at der er behov for at reagere på situationen, som bl.a. indbefatter fortsatte rekrutteringsproblemer og højt vikarforbrug på Kofoedsminde.

Formand Bo Smith kommenterede hertil, at der er lavet et grundigt stykke arbejde, som understreger behovet for et vstdansk tilbud, herunder at der er nogle rammebetingelser, som fx rekrutteringsvilkårene på Lolland, som gør det svært for Kofoedsminde at løfte opgaven alene.

Kjeld Høgsbro kommenterede herefter, at det er lidt tvetydigt, at styrelsen på den ene side skriver, at den højt specialiserede indsats på Kofoedsminde er under pres, men samtidigt anbefaler, at erfaringerne fra Kofoedsminde medtages i arbejdet med at oprette et nyt tilbud, hvortil formand Bo Smith kommenterede, at det naturligt vil være erfaringer at hente, da Kofoedsminde pt. er det eneste tilbud af sin art i Danmark.

Katrine Magelund kommenterede herefter, at det er en kompleks problemstilling, og at der er mangel på viden om udviklingen på området. Katrine bemærkede uddybende, at der fx tidligere sås en stigning i domstype 2 anbringelser, mens der de seneste år er set en stigning i domstype 1. Katrine bemærkede derudover, at der også ses en stigning i varetægtssurrogater, og at der er nogle dynamikker på området, som arbejdsgruppen nedsat i regi af Social-, Bolig- og Ældreministeriet har forsøgt at afdække, men ikke er lykkedes med bl.a. grundet datamangel på området. Katrine bemærkede afsluttende, at det er svært at planlægge kapaciteten på området, da vi pt. kun har data om antal nye domme, men fx ikke antal forlængede domme, og at det udgør en udfordring, at arbejdsgruppen, som undersøger nogle af de strukturelle problemstillinger på området, endnu ikke er afsluttet.

Henrik Frostholm kommenterede hertil, at styrelsen godt ved, at det er en kompliceret proces at etablere en sikret afdeling i Vestdanmark, men at styrelsen har vurderet det som et nødvendigt skridt i forhold til at sikre et fornødent udbud af højt specialiserede tilbud/indsatser til målgruppen. Henrik bemærkede afsluttende, at styrelsen har rettet

henvendelse til Social-, Bolig og Ældreministeriet med henblik på at drøfte de juridiske aspekter, herunder finansiering og modtagepligt, som begge er lovforankret.

Gravide

Henrik Frostholt orienterede om, at Social- og Boligstyrelsen har arbejdet på at opdatere data i forhold til målgruppens størrelse, og at nyeste data viser, at kommunerne har visiteret ca. 80 kvinder til et døgnophold i 2020, jf. servicelovens § 52 stk. 3 nr. 4. Henrik orienterede endvidere om, at styrelsen har haft en dialog med Danske Regioner ift. deres opgørelse af målgruppen, og at det er styrelsens forventning at indstille til direktionen, at der er behov for at anmode om en fornyet behandling af den centrale udmelding, når data er endeligt konsolideret - forventeligt omkring årsskiftet.

Formand Bo Smith kommenterede hertil, at problematikken vedr. målgruppens størrelse har været drøftet mange gange af Rådet, og at det er fornuftigt, at styrelsen har prioriteret at få datagrundlaget opdateret og valideret.

Ad. 8 Status på den generelle tilbudsmonitorering

Henrik Frostholt orienterede om, at Social- og Boligstyrelsen er i gang med forberedelserne til en undersøgelse af tilbudsstrukturen for otte udvalgte målgrupper omfattet af den nationale koordinationsstruktur, og at styrelsen har fokus på at få undersøgelsen til også at omfatte rådgivende tilbud (tidligere kaldet matrikelløse tilbud). Henrik orienterede endvidere om, at arbejdet ligger i forlængelse af handleplansarbejdet i forbindelse med Rigsrevisionens beretning om forvaltning af handicapområdet, og at dette arbejde, som fortalt på tidligere møder, også indbefatter et samarbejde med socialtilsynet samt et nyt take på kompetencekriteriet, som følge af DEFACTUMs afdækning af højt specialiserede kompetencer hos sociale tilbud.

Formand Bo Smith kommenterede hertil, at tiltagene imødegår mange af de kritikpunkter, som Rigsrevisionen rejste, og at Rådet ser frem til en opdatering, når undersøgelsen er afsluttet.

Evt.

Kjeld Høgsbro spurgte ind til, om der må rundsendes information til Rådets medlemmer fra andre fora, som han deltager i, og som vurderes at være relevant for Rådets arbejde, hvortil Henrik Frostholt svarede, at sådan info kan sendes til rådssekretariatet med henblik på distribution.